

»Brr-brr. Lepo te prosim, molči vendar. Vsak zagovor in izgovor se mi gabi. Pojdi z mano na kolodvor, da se tam prepričaš.«

Molče sva šla dalje.

Iz dolgih vlakov je štrlelo natrpanega vojaštva. Po strehah so ležali. Trije so pekli na rampi podpepelnik. Par vojakov je privarilo med ženske čeber masti. Kot besne so se zgrnile krog njega. Z rokami so segale vanj, niti rokavov si niso utegnile zavihati, zavijale so maščobo v rute, v predpasnike. Zadnja je jezno sunila čebriček, da se je prazen zakotalil po tleh. Majhen paglavec je zlezal vanj, si namazal roke in z njimi pobožal bratca po licih, da je zajokal.

Pri ograji je stal razcapan deček. Ne vem, če mu je bilo šest let. Spretno je verižil s cigaretami skozi late za dragocen porcelan, kdovekje naropan. In prav blizu tega dečka, tam je bilo najmanj gruč, sem zagledal njo. Nepremično je zrla v nekega vojaka na strehi vagona. S prstom ga je kazala otroku v naročju. Ta je takisto iztegal droben prstek za materinim in jecal: »Ate-te.«

Nagovoril sem jo.

Njen obraz je bil vesel.

»Tako mu je podoben, pogledjte, tistile na strehi, da ne morem strani. Kar poklicala bi ga. Kajne, Tonček?«

Otrok je mahljal z roko in spet jecjal: »Aa-tek.«

»Mati, sezite po teh rečeh,« sem ji pokazal ženo, ki je vlekla vrečo moke od vagona.

»Sem mislila, da je to tatvina, in si zato ne upam.«

»Za vas ni, sirote! Pravico imate!«

Hvaležno mi je prikimala, pa se spet zagledala v vojaka na vagonu.

S prijateljem sva se prerila skozi umazano, kričečo in vso zbegano množico ter šla proti Posavju.

Tam za Sv. Krištofom nekje so vojaki kurili in si grel konserve. Iz ognja so molela ožgana kopita pušk.

»To je že od vraga,« se je raztogotil moj tovariš in jezno gledal v ogenj.

Ali v istem trenutku je pridrevela mimo čreda konj, ki jih je kmetski fant zapodil z repišča.

Umeknila sva se.

»Sedaj mi je pa vse jasno,« sem začel. »Nič več me ne prepričaš s svojo jezo. Pogledaj, ali ne leži na vsem ljubljanskem polju, po vsej domovini zleknjena ubita zver, ki je požrla toliko krvi, popila toliko solz — in ti se jeziš, če vsi ti bedni in okrvavljeni stopajo osveteželjni k tej zveri in jo trgajo še mrtvo na kosce?«

Mimo naju je prišla stara, sključena ženica. Skozi strgano tenko krilo ji je pogledavalo golo koleno. Tiščala je pod pazduho vojaško plahto, v ruti, ki si jo je bila snela z glave, je imela zavезano moko.

»Le pogledj, sodi in obsodi, če moreš.«

»Menda imaš prav.«

Drugo jutro sem dobil obvestilo, da so našli »njo« mrtvo sredi osirotelih otročičev. Oči da je imela široko razprte in v naročju prazno vojaško vrečo.

Skrivnostni romar.

Naj le za hip postojim na gorski gozdni poti
in se zamaknem v divno nočno prostranstvo:
mesečina . . . mesečina . . .
vsa divja pokrajina bajno žari,
še gore se v tem blestenju topijo;
zdi se, da poje
vsa valujoča srebrnina
tiho melodijo . . .
Kam si prisluhnilo, srce moje?
Ali čuj: spet ta šumeči prepad:
pojoča voda, ki me nenehoma spremlja
v preteče gorovje . . .

Naj le za hip prisluhnem nebeškim harfam:
luna je strune zveneče pripela drevesom
na gosto ko pajčevino,
čuješ, kak drhtijo,
zemlje pesem plove k nebesom ...
A spet ta večno padajoča voda globoko pod mano,
o kedaj dosežem njen skriti gorski vir ...

Naj le za hip zasanim v gozdni tišini:
vse je brezčasje
ovito v grozotno mrakovje.
Lunin žarek je siknil skozi vejevje ...
Vse nekoga tesno čaka, čaka, čaka,
nad vsem: petnajstega stoletja dih.
Ali, o: spet ono bobneče vodovje
in jaz sam, sam ...

Goščava se mi razklenila je
ko kraljeviču, išočemu Trnjulčico:
smrečevje, jase, golice,
zadaj snežni vrhovi.
Vse oblito z mesecem,
nad vsem nebo z belimi zvezdami
in molk ... brezmejen molk ...
(Ali sem zašel v fantastično Poejevo pokrajino?)
Izza ovinka navpično pod mano je spet zašumelo, zabučalo. —
— — — — —

V nejasno, temno valovje se zlivajo
za mano oni gozdovi in gore
in nova stvarstva strmečim očem se odkrivajo,
le gorski potok zvesto mi popotnico poje
(nenehoma se oglašja kakor srce,
ki me spremlja verno skozi gozde misli, želja in sanj).
A tudi njegovemu zagonetnemu viru se že bližam
počasi ... boječe ...
Kaj vem, kaj šepeče
vejevje krog mene ...
vsemirje molčeče, prežeče trepeče,
ko stopam skozi pragozde — skrivnosti
drzen iskavec.

Miran Jarc.